

اروپا و افریقا

فصل

وقتی به نقشه جهان نگاه می‌کنید، در غرب قاره آسیا دو قاره دیگر را در یک امتداد می‌بینید. اروپا در نیمکره شمالی و افریقا در جنوب آن که تا نیمکره جنوبی کشیده شده است.

اروپا چه نوع قاره ای است

این دو قاره، دو چهره کاملاً متفاوت از نظر ویژگی‌های محیط طبیعی و انسانی دارند.

اروپا قاره‌ای است با آب و هوای معتدل و دشت‌های حاصلخیز، کم‌وسعت اما پرجمعیت و با اقتصاد صنعتی و پیشرفته.

اما افریقا علی‌رغم منابع و معادن سرشار و وسعت زیاد، قاره‌ای است کم‌جمعیت با آب و هوای گرم و طاقت‌فرسا در بیابان‌ها و جنگل‌های انبوه. اغلب کشورهای این قاره فقیر هستند و مردم آنها سال‌هاست که با مشکلات گوناگون دست و پنجه نرم می‌کنند.

در این فصل شما با این دو قاره متفاوت آشنا می‌شوید.

افریقا چه نوع قاره ای است

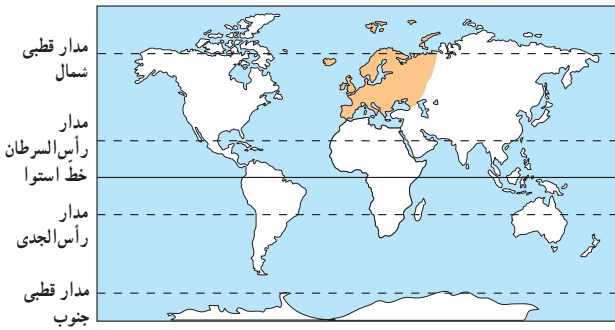
شما با آموختن این فصل و انجام فعالیت‌های آن، پی می‌برید :

- ۱- افریقا و اروپا از نظر ویژگی‌های طبیعی، چه تفاوتی باهم دارند؟
- ۲- ویژگی‌های طبیعی افریقا و اروپا چه مزایا یا محدودیت‌هایی برای ساکنان این قاره‌ها به وجود می‌آورد؟
- ۳- اروپا و افریقا از نظر ویژگی‌های انسانی و اقتصادی، چه تفاوت‌هایی باهم دارند؟
- ۴- علل عدم پیشرفت اقتصادی کشورهای قاره افریقا چیست؟

ویژگی های طبیعی و انسانی اروپا

اقیانوس اطلس و منجمد شمالی و دریای شمال و مدیترانه و سیاه
اروپا

موقعیت و وسعت

قاره اروپا را می توان دنباله قاره پهناور آسیا یا بخشی از اوراسیا دانست.

به نقشه روبه رو نگاه کنید. اروپا از اطراف به کدام دریاها و اقیانوسها

محدود می شود؟

اکنون با استفاده از نمودار وسعت قارهها در درس نوزدهم،

وسعت اروپا را با سایر قارهها مقایسه کنید. همانطور که دریافتید اروپا از

کم وسعت ترین قاره های جهان است.

ناهمواری های اروپا

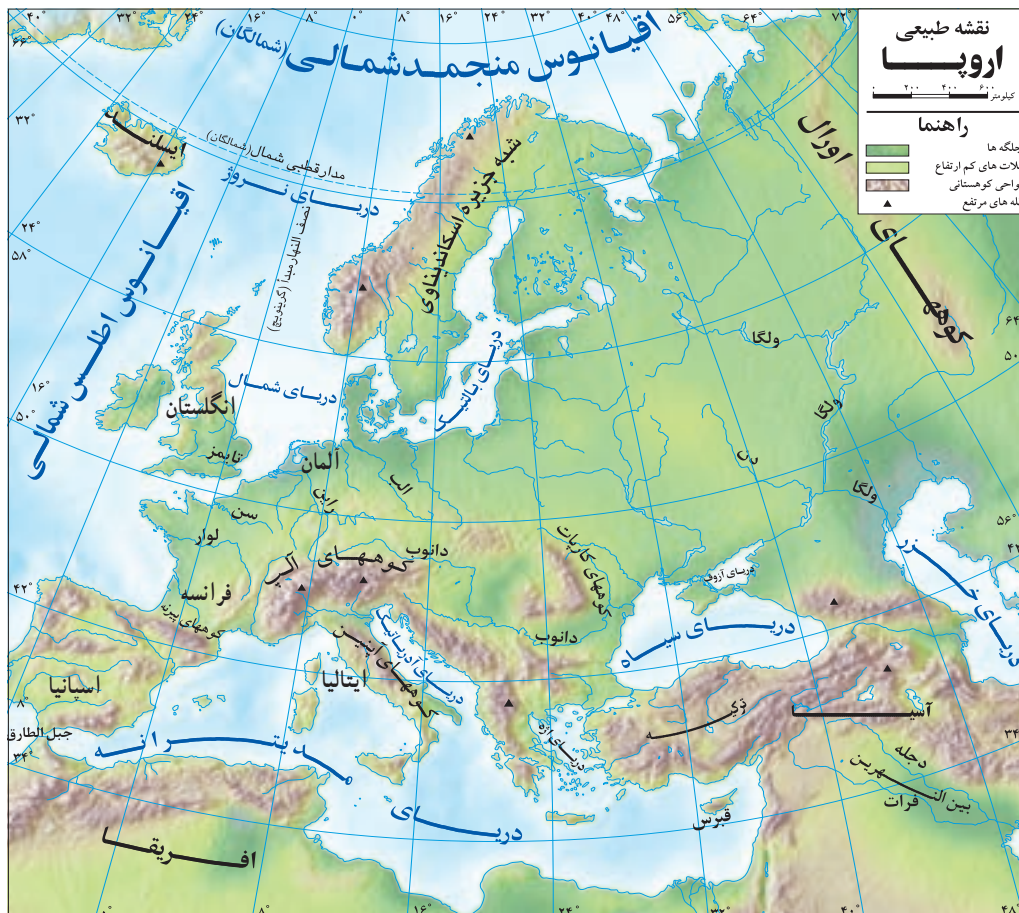
اروپای پیر به چه جایی گفته می شود

به طور کلی ناهمواری های اروپا به دو بخش تقسیم می شود: اروپای پیر و اروپای جوان.

*در مناطق شمالی اروپا، فرسایش طولانی مدت موجب شده است که کوهها کم ارتفاع و

قله ها گنبدی شکل و دره ها باز باشند. در این منطقه، جلگه های پهناور و دریاچه های بسیار وجود

دارد. از نظر زمین شناسی به این بخش وسیع از اروپا، اروپای پیر می گویند.

اروپای جوان به چه جایی گفته می شود رشته کوهها و قله مهم اروپا را بنویسید

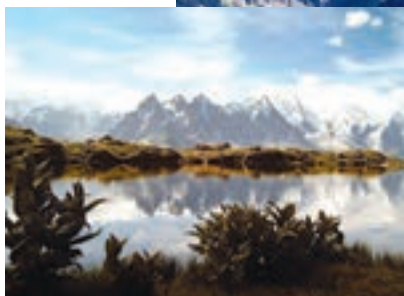
*در جنوب اروپا، چین خوردگی‌ها و رشته کوه‌های بلند دیده می شود. قله کوه‌ها، نوک تیز و دامنه کوه‌ها اغلب دارای شیب تند و دره‌های تنگ می باشد. به این منطقه اروپا که در آن آتشفشان‌ها و زمین لرزه‌هایی نیز رخ می دهد، اروپای جوان می گویند. رشته کوه‌های آلپ و پیرنه، در این منطقه قرار دارند. قله مون بلان با ارتفاع ۴۸۰۸ متر بلندترین قله رشته کوه آلپ است.

○ ناهمواری های جوان، کوه های آلپ

○ ناهمواری های پیر، نروژ

○ قله مون بلان

آب و هوا

به طور کلی اروپا قاره ای با آب و هوای معتدل، سرسبز و بدون بیابان است. به نقشه طبیعی اروپا دقت کنید:
آب و های قطبی و سرد در چه جاهایی از اروپا دیده می شود

● بخش شمال قاره اروپا یعنی قسمت های شمالی شبه جزیره اسکاندیناوی* و ایسلند به قطب شمال نزدیک هستند و آب و هوای قطبی و سرد دارند.

○ منظره ای از لاپلند* در شمال اروپا

آب و هوای معتدل اقیانوسی در چه جاهایی از اروپا دیده می شود

● مناطق مجاور اقیانوس اطلس نظیر انگلستان و ایرلند، آب و هوای معتدل اقیانوسی دارند و عبور جریان دریایی آب گرم* گلف استریم از این سواحل در فصل زمستان موجب می شود که هوا ملایم تر شود.

آب و هوای مدیترانه ای در چه جاهایی از اروپا دیده می شود

● مناطق جنوبی اروپا که در سواحل مدیترانه واقع شده اند (مانند کشورهای اسپانیا و ایتالیا) آب و هوای مدیترانه ای دارند. این نوع آب و هوا زمستان های معتدل و مرطوب و تابستان های گرم و خشک دارد.

● مرکز و شرق اروپا به دلیل دوری از دریاها آب و هوای قاره ای یا بَرّی دارد و میزان بارندگی در آنجا کم است.

آب و هوای قاره ای در چه جاهایی از اروپا حکمفرماست

رودهای اروپا چه خصوصیتی دارند

رودها

○ رود دانوب، آلمان

در اروپا، رودهای پرآب و دائمی زیادی وجود دارند. از این رودها برای آبیاری زمین‌های کشاورزی، تولید انرژی الکتریکی و حمل و نقل و کشتیرانی استفاده می‌شود.

رودهای دانوب، ولگا، راین، دُن و الب، مهم‌ترین رودهای اروپا هستند.

دانوب طول‌ترین رود اروپا است که از چند کشور عبور می‌کند.

رودهای اروپا را نام ببرید و مهمترین آنها کدام است

فَعَالِیت

۱- کاربرگه (۱۵) نقشه‌خوانی قاره اروپا را در کلاس، کامل کنید.

چرا اروپا جمعیت متراکمی دارد

جمعیت

به نمودار مقایسه‌ای جمعیت قاره‌ها در فصل ۹ دقت کنید. قاره اروپا اگرچه قاره‌ای کم‌وسعت است، اما یکی از متراکم‌ترین قاره‌های جهان محسوب می‌شود. شرایط مساعد طبیعی چون آب و هوای معتدل و ریزش باران کافی و رودهای پرآب و جلگه‌های پهناور از یک سو و پیشرفت در علم و فناوری از سوی دیگر، موجب شده است این قاره از نظر جمعیت، متراکم باشد.

چرا جمعیت اروپا رو به پیری است

البته علی‌رغم جمعیت زیاد و انبوه، رشد جمعیت در اروپا کاهش یافته و زاد و ولد در این قاره، کم شده است. به همین دلیل جمعیت سالمندان، افزایش یافته و جمعیت اروپا رو به پیری می‌رود.

نژاد و زبان

اروپاییان از نژاد سفیدپوست هستند.

سه گروه عمده زبانی در اروپا وجود دارد :

- زبان‌های باریشه لاتین مانند ایتالیایی و اسپانیایی
- زبان‌های باریشه ژرمنی مانند آلمانی و انگلیسی
- زبان‌های باریشه اسلاو مانند روسی و لهستانی

○ چهره کودک سوئدی و آلمانی

دین مردم اروپا چیست و به چه مذهب هایی تقسیم می شوند

دین

بیشتر مردم اروپا پیرو دین حضرت مسیح علیه السلام هستند. دین مسیح به سه مذهب بزرگ کاتولیک، پروتستان و ارتودوکس

تقسیم می شود. **رهبر کاتولیک ها چه کسی است**

کاتولیک ها از رهبر مذهبی و روحانی خود، پاپ که محل اقامت او در واتیکان است، پیروی می کنند. مسلمانان نیز در

قاره اروپا پراکنده اند، اما بیشتر آنها در شبه جزیره بالکان* زندگی می کنند.

○ کشور واتیکان در کنار شهر رم، کوچک ترین کشور جهان است.

○ موزه واتیکان در شهر رم

چرا اقتصاد اروپا پیشرفته است

کشاورزی اروپا چگونه است

اقتصاد اروپا

میزان درآمد و سطح سواد و بهداشت و همچنین میزان طول عمر در بیشتر کشورهای این قاره، بالاست. کشاورزی،

تقریباً در همه جای اروپا رایج است و با استفاده از ماشین آلات مدرن و شیوه های علمی صورت می گیرد. در جنوب اروپا، آب و هوای مدیترانه ای موجب شده که محصولات ویژه ای چون زیتون، مرکبات و انگور به عمل آید.

همچنین در اروپا دامداری و دامپروری با شیوه های صنعتی انجام می شود و میزان تولید محصولات گوشتی و لبنی زیاد

است. کشورهای چون هلند و دانمارک از تولیدکنندگان و صادرکنندگان بزرگ فرآورده های گوشتی و لبنی هستند.

مهمترین کشورهای صادر کننده گوشتی و لبنی اروپا را بنویسید

○ یک مزرعه کشاورزی در اروپا

○ پرورش گاو، فرانسه

○ صنعت خودرو سازی

* اروپا به خصوص غرب آن، از مناطق مهم صنعتی جهان است و انواع کالاها و ماشین‌آلات و ابزار را تولید و به کشورهای دیگر صادر می‌کند.

البته منابع زیرزمینی و معادن قاره اروپا نمی‌توانند نیازهای صنایع عظیم این قاره را برآورده سازند. به همین جهت کشورهای صنعتی قاره اروپا به منابع و مواد اولیه کشورهای دیگر نیاز دارند و واردکننده مواد اولیه (مانند نفت) هستند. البته کشورهای اروپایی، سالیان دراز برای استفاده از منابع و معادن سایر سرزمین‌ها به استعمار کشورهای دیگر دست زده‌اند.

چرا کشورهای اروپایی رو به استعمار آوردند

○ یک نیروگاه هسته‌ای در فرانسه

کشورهای اروپایی، عضو اتحادیه اروپا هستند و با هم در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی، همکاری می‌کنند. اغلب این کشورها، واحد پول ملی خود را به پول مشترک اروپا («یورو») تغییر داده‌اند. کشورهای اروپایی همچنین با پیمان **شینگن**، نظارت مرزها را بین خود برداشته‌اند و مردم می‌توانند برای کار و زندگی، بدون نیاز به ویزا در کشورهای اروپایی، جابه‌جا شوند. هم‌زمان با افزایش قدرت اقتصادی برخی کشورهای آسیایی، رشد اقتصادی اروپا نیز نسبت به قبل ضعیف‌تر شده است. اروپا همچنین با نابسامانی‌های دیگری چون بی‌عدالتی و زیاده‌تر شدن تعداد فقرا نیز مواجه است.

○ کارخانجات صنایع شیمیایی در آلمان

جاذبه های گردشگری اروپا را بنویسید

مهمترین کشورهای اروپا از نظر گردشگری را نام ببرید

جاذبه های گردشگری

اروپا به دلیل داشتن جاذبه های گردشگری طبیعی مانند سواحل طولانی و آفتابی، ورزش های زمستانی در کوه های آلپ و جاذبه های فرهنگی و تاریخی چون بناهای تاریخی، موزه ها، کلیساها و... گردشگران زیادی را از سراسر دنیا به خود جذب می کند. فرانسه، اسپانیا و ایتالیا از مهم ترین کشورهای اروپا از نظر جذب گردشگر و به دست آوردن درآمد از این طریق هستند.

○ منظره خیابانی در پاریس

○ دریاچه جنوا بین فرانسه و سوئیس

○ .....

○ .....

فعالیت

۲- حدس بزنید عکس های شماره (۳) و (۴) کدام مکان های گردشگری در اروپا را نشان می دهد.

۳- فکر می کنید دلیل مشابهت بین بعضی بناهای اروپایی با بناهای اسلامی چیست؟